МОТИВИ

към проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № I-157 от 1 октомври 2002 г. за условията и реда за издаване на свидетелство за управление на моторни превозни средства, отчета на водачите и тяхната дисциплина (обн., ДВ., бр. 97 от 2002 г., изм. бр. 66 от 2003 г., бр. 93 от 2006 г., бр. 46 и 90 от 2008 г., бр. 94 от 2009 г., бр. 18 от 2013 г., бр. 35 от 2014 г., бр. 37 от 2015 г., бр. 52 от 2017 г., бр.72 от 2018 г., бр. 67 и 95 от 2020 г. и бр.75 от 2021 г.)

***1. Причини, които налагат приемането на акта:***

През изминалата година бяха направени редица изменения и допълнения в Закона за движението по пътищата (ЗДвП), Закона за автомобилните превози и Закона за българските лични документи (ЗБЛД), както и в редица подзаконови актове, които касаят отчета на извършените нарушения от нови водачи, издаването на свидетелство за управление на моторно превозно средство на чуждестранно лице, установило обичайното си пребиваване в страната, изискванията за физическа годност на водачите и др. Тези промени наложиха обновяване на редица разпоредби и привеждането им в съответствие със законови текстове, както и оптимизирането на други.

В „Държавен вестник“ бр. 67 от 4 Август 2023 г. бе обнародвано изменение и допълнение на ЗДвП, с което бе направена промяна в чл. 157, ал. 1, предвиждаща че при издаване на свидетелство за управление притежателят му получава определен брой контролни точки за отчет на извършваните нарушения. Новият водач получава две трети от максималния брой контролни точки, а оставащите една трета контролни точки получава след придобиване на 24 месеца стаж като водач на моторно превозно средство. В националния регистър за водачите и техните нарушения и наказания по чл. 165, ал. 1, т. 6 от ЗдвП се съхранява информация за контролните точки за отчет на извършените нарушения. Изменението налага промяна на чл. 2, ал. 2; отмяна на чл. 8 и създаване на ал. 4 в чл. 27 от Наредба № I-157/2002 г., поради факта, че в сега действащата разпоредба, при издаване на свидетелство за управление притежателят му получава контролен талон за потвърждаване валидността на притежаваното свидетелство и пълен брой контролни точки за отчет на извършваните нарушения.

В „Държавен вестник“ бр. 65 от 28 Юли 2023 г. бе обнародвано допълнение на Закона за българските лични документи (ЗБЛД), с което бе отменен чл. 53, ал. 1, т. 3 от ЗБЛД, с който беше нормативно уредено, че свидетелството за управление на моторно превозно средство, освен данните по чл. 16, ал. 1 от ЗДвП, съдържа и наименование на населеното място на постоянния адрес. На основание разпоредбите на Закона за автомобилните превози и изискванията на Директива 2003/59/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2003 г., от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията на Република България е издадена Наредба № 41/04.08.2008 г., която регламентира условията и реда за провеждане на обучение на водачите на автомобили за превоз на пътници и товари и за условията и реда за провеждане на изпити за придобиване на начална квалификация. Съгласно разпоредбата на чл.10 от Директива 2003/59/ЕО на Европейския парламент и на съвета от 15 юли 2003 г., компетентните

органи на държавите – членки маркират кода на Общността (хармонизираният код "95") в свидетелството за управление на моторно превозно средство или издават карта за квалификация на водача на превозното средство. Република България е приела втория вариант - да издава карта за квалификация на водача, съгласно разпоредбите на глава пета от Наредба № 41/2008 г., поради което хармонизираният код "95" на Общността не се вписва в свидетелството за управление на МПС от повече пет години и следва да отпадне като изискване.

Съгласно разпоредбата на чл. 26, ал. 6 от Наредба № 38 от 16 април 2004 г. за условията и реда за провеждането на изпитите на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и реда за провеждане на проверочните изпити протоколите по ал. 1 се изготвят в електронен вариант и се разпечатват на хартиен носител в два екземпляра. Хартиените протоколи се заверяват с печат на съответното регионално звено на Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация", като единият екземпляр остава в регионалното звено на Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация", а другият се изпраща в съответната областна дирекция на Министерството на вътрешните работи в срок до два работни дни от издаването му. Електронен вариант на протоколите се изпраща на Министерството на вътрешните работи чрез системата за обмен на информация между двете ведомства. В изпълнение на Решение № 704/03.10.2018 г. на Министерския съвет, за приемане на мерки за трансформация на модела на административно обслужване, с цел премахване на излишна административна тежест при подаване на документи от страна на гражданите се стигна до извода, че е необходимо да бъде изменен чл. 11 от Наредба № I-157 от 1 октомври 2002 г., като при създадена възможност за обмен на информация между двете ведомства, електронен вариант на изпитните протоколи да се изпращат на Министерството на вътрешните работи.

В „Държавен вестник“ бр. 65 от 28 Юли 2023 г. бе обнародвано допълнение на Закона за българските лични документи (ЗБЛД), с което бе изменен чл. 51, ал. 7 и ал. 8 от ЗБЛД. Тези промени налагат промяна на чл. 12, ал. 3, т. 3 и т. 4 от Наредба № I-157/2002 г., поради факта, че сега действащата разпоредба не покрива всички хипотези на издаване и подмяна на СУМПС, както и промяна в срока за подмяна на свидетелство за управление на моторно превозно средство, което е прието в дипломатическо или консулско представителство на Република България в чужбина, срокът за издаване от 90 дни е съкратен на 75 дни. „Информационно обслужване“ АД е създала софтуерна възможност за обмен на информация свързана със здравословното състояние на водачите, както и електронен вариант на картите за физическа годност на водачите. Чрез създадената възможност осезаемо ще се облекчи административното обслужване на водачите, както и ще се улесни работата на служителите, приемащи и обработващи документи, свързани с издаване на СУМПС.

Съгласно разпоредбите на чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 24 от 2 декември 2002 г. за условията и реда за обучение за оказване на първа долекарска помощ от водачи на моторни превозни средства от обучение за оказване на първа долекарска помощ се освобождават лица, притежаващи образователно-квалификационна степен "магистър" по медицина и "магистър" по стоматология, както и лица с професионална квалификация

"фелдшер" и "медицинска сестра". При издаване на свидетелство за управление на моторно превозно средство лицата по ал. 1 представят диплома за завършено медицинско образование. Разпоредбите налагат промяна на чл. 13, ал. 1, т. 5 от Наредба № I-157/2002 г., поради факта, че в сега действащата разпоредба водачите, които притежават диплома за завършено медицинско образование по образователно-квалификационна степен „магистър“ по медицина и „магистър“ по стоматология, както и професионална квалификация „фелдшер“ и „медицинска сестра“ не бяха освободени от предоставяне на удостоверение за завършен курс по първа долекарска помощ при пътно-транспортни произшествия (ПТП) за водачи на МПС.

Сега действащият текст на декларацията съгласно приложение № 3 към чл. 63, ал. 4 от Инструкция № Із-417 от 10 март 2010 г. за организацията и технологията на работа в структурите на МВР при издаване на българските лични документи налага промяна на текста нормативно уреден в чл. 13, ал. 1, т. 6 от Наредба № I-157/2002 г. Също така чл.151, ал.5 от ЗДвП регламентира, че Свидетелство за управление на моторно превозно средство се издава на лица, които са установили обичайното си пребиваване в Република България, за което обстоятелство подписват декларация или представят доказателство, че се обучават във висше училище по чл. 17, ал. 1 от Закона за висшето образование или в училище по Закона за предучилищното и училищното образование или в професионален колеж в страната не по-малко от 6 месеца.

В изпълнение разпоредбите на чл. 151, ал.7 от ЗДвП – „Едно и също лице може да притежава само едно свидетелство за управление на моторно превозно средство, издадено от държава - членка на Европейския съюз“ се налага въвеждане на нов образец декларация, поради факта, че българските граждани, пребиваващи в друга държава извън Европейския съюз, или друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария при подаване на заявление за издаване и подмяна на българско свидетелство за управление на МПС е необходимо да декларират, че нямат издадено такова от държава – членка на ЕС, както и че нямат обичайно пребиваване в друга държава-членка на ЕС. Член 110, ал. 3 от Наредба № 11 от 1 септември 2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците пък регламентира издаването на уверение в случай, че образованието е завършено в чужда държава, в съответствие с което е и изменението в § 6, т. 5.

Изискванията за издаване на удостоверение за физическа годност за управление на МПС от Транспортна областна лекарска експертна комисия (ТОЛЕК) или от Транспортна централна лекарска комисия (ТЦЛЕК) за лицата, които желаят издаване или подмяна на свидетелство за управление на МПС са нормативно уредени в Наредба № 3 от 11 май 2011 г. за изискванията за физическа годност към водачите на моторни превозни средства и условията и реда за извършване на медицинските прегледи за установяване на физическата годност. С оглед непрекъснато променящата се подзаконова рамка, препратката към специалния акт и ред ще осигури максимално актуална среда на прилагане на Наредба № 3 от 11 май 2011 г. за изискванията за физическа годност към водачите на моторни превозни средства и условията и реда за извършване на медицинските прегледи за установяване на физическата годност. Този подход налага изменение на ал. 2 от чл. 13 именно с цел недопускане на колизия в текстовете, регламентиращи изискванията към лицата, които са придобили свидетелство

за управление на МПС на база заключение за физическата си годност от ТОЛЕК или ТЦЛЕК.

Създаването на ал. 5 в чл. 13 цели да уеднакви практиката за работа в случаите на подаване на заявление за издаване и подмяна на свидетелство за управление на МПС от упълномощено лице в СДВР/ОДМВР. Най – често упълномощеното лице подписва декларацията, като вписва в нея имената на лицето, на чието име ще бъде издадено СУМПС.

В изпълнение на Решение № 704/03.10.2018 г. на Министерския съвет, за приемане на мерки за трансформация на модела на административно обслужване, с цел премахване на излишна административна тежест при подаване на документи от страна на гражданите се наложи извода, че диплома за завършено образование се изисква при първоначално придобиване на СУМПС, поради което в случаите на възстановяване на правоспособност лицето веднъж е представило пред компетентния орган диплома за завършено образование и не е необходимо да я предоставя втори път.

В чл. 8, ал. 3 от Правилника за издаване на българските лични документи (ПИБЛД) е регламентирано, че случаите на подмяна на свидетелство за управление на МПС са поради изтичане срока на валидност и при вече изтекъл срок на валидност, което налага добавяне на думите „и при вече изтекъл срок на валидност“ и в чл. 15, ал. 1, т. 1 от Наредба № I-157/2002 г.

Съгласно Наредба № 36 от 15.05.2006 г. за изискванията за психологическа годност и условията и реда за провеждане на психологическите изследвания на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС, на водачи на МПС и на председатели на изпитни комисии и издаване на удостоверения за регистрация за извършване на психологически изследвания отпада изискването за явяване на психологическо изследване на чужденците дългосрочно пребиваващи в Република България и българските граждани с чуждестранно управление на МПС, които по реда на чл. 162, ал. 5 се заменят за българско свидетелство за управление на МПС от категории: Ттм, Ттб, C, D и подкатегории C1 и D1.

Съгласно чл. 151, ал. 9 от ЗДвП при издаване на дубликат или при подмяна на българско свидетелство за управление на моторно превозно средство или на свидетелство за управление на моторно превозно средство, издадено от друга държава, не се изисква копие от документ за завършено образование, което налага и промяна в чл. 17, ал. 2 от Наредба № I-157/2002 г.

Декларацията по чл. 17, ал. 1 от ПИБЛД се заменя с нотариално заверена декларация, поради факта че декларацията по чл. 17, ал. 1 касае български лични документи, а в случая заявителя декларира за изгубено/откраднато чуждестранно СУМПС.

Съгласно чл. 162, ал. 10 ЗДвП Главна дирекция "Национална полиция" на Министерството на вътрешните работи обменя информация със съответните органи на друга държава при издаването или замяната на свидетелства за управление на моторно превозно средство. Проверката, която се извършва ще се основава на чл. 13 от Наредба № I-157/2002 г.

***2. Цели, които се поставят:***

Предлаганите изменения целят да синхронизират разпоредбите в акта с промените в законовите текстове за изпълнение на норми от по-висока степен и предотвратяване на противоречиви практики в прилагането и тълкуването им. Някои от промените са насочени към намаляване административната тежест за гражданите и бизнеса, а други създават възможност за улесняване и оптимизиране на работата на служители, приемащи и обработващи документи, свързани с издаване на СУМПС.

***3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:***

Предлаганият проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № I-157 от 1 октомври 2002 г. за условията и реда за издаване на свидетелство за управление на моторни превозни средства, отчета на водачите и тяхната дисциплина няма да окаже отражение върху изпълнението на държавния бюджет. За приемането на проекта не са необходими допълнителни разходи/трансфери и други плащания.

За прилагането на проекта няма да бъдат необходими допълнителни финансови средства по бюджета на Министерството на вътрешните работи и изпълнението му ще бъде осигурено в рамките на утвърдените средства по бюджета на министерството за съответната година.

***4. Очаквани резултати от прилагането на акта, включително и финансовите, ако има такива:***

Синхронизиране на разпоредбите в акта с промените в законовите текстове. Предотвратяване на противоречиви практики в прилагането и тълкуването им. Намаляване административната тежест за гражданите и бизнеса. Създаване на възможност за улесняване и оптимизиране на работата на служители, приемащи и обработващи документи, свързани с издаване на СУМПС.

***5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:***

Разглежданата материя не попада в изключителната или споделена компетентност на Европейския съюз (чл. 3 и 4 от Договора за функционирането на Европейския съюз) и съответно е предмет на национална уредба в отделните държави членки на ЕС. С оглед на това с проекта не се въвеждат разпоредби от европейското законодателство, поради което не следва да се изготвя анализ за съответствие с него и не е приложена таблица за съответствие с европейското право.